

Lesbrief YouTube les: Bezig met bijen

Lesduur

60 minuten (kan uiteraard gesplitst worden)

- Introductie + kennisfilmpje: 10 minuten
- Opdracht 1 – *Zaadbommen los!*: 30 minuten
- Opdracht 2 – *Rommel voor bijen*: 20 minuten

Leerdoelen

Na het zien van de filmpjes en het uitvoeren van de opdrachten kunnen de leerlingen:

- In grote lijnen de verschillen tussen bijen, hommels, wespen en zweefvliegen noemen.
- Uitleggen dat de meeste bijensoorten geen honingbijen zijn, maar wilde bijen.
- Uitleggen waarom je niet bang hoeft te zijn gestoken te worden door wilde bijen.
- Positieve eigenschappen van wilde bijen noemen.
-
- Zelf zaadbommetjes voor bijen maken (al dan niet onder begeleiding)
- In eigen woorden uitleggen wat er in een zaadbommetje zit en waarom
- Een plek in de eigen omgeving noemen waar zaadbommetjes gegooid kunnen worden
-
- In eigen woorden uitleggen waarom bijen een rommeltje in de tuin nodig hebben
- Opnoemen welke dingen in een tuin bijen kunnen gebruiken voor het nestelen
- Zelf een rommelplekje voor bijen maken (al dan niet onder begeleiding)

Materiaal (per groepje leerlingen)

Opdracht 1 – Zaadbommen los!

- Twee handen potgrond
- Twee handen kleipoeder (bentoniet) <https://bit.ly/2Wbi3Vu>
- Een klein handje (biologisch) bloemenzaad, bijvoorbeeld: <https://winkel.ivn.nl/bloemenzadenmengsel-tuebinger.html>
- Teil
- Lege eierdoos
- Water

Opdracht 2 – Rommel voor bijen

- Takjes
- Bladeren
- Stukken (oud) hout

- Zand
- Schepje

Voorbereiding

Bekijk van te voren de drie filmpjes en lees de achtergrondinformatie over wilde bijen (aan het einde van deze lesbrief). Bedenk of je beide opdrachten in één les wilt geven of dit wilt opsplitsen, beide is mogelijk. Verzamel de benodigde materialen en/of laat de leerlingen dit zelf meenemen van huis.

Aan de slag

Vertel de leerlingen dat ze vandaag gaan leren over bijen en aan de slag gaan om bijen een handje te helpen. Laat het [kennisfilmpje](#) met Iris Hesseling zien. Bespreek na het filmpje of er nog vragen zijn. Ga eventueel aan de hand van een aantal controlevragen na of de leerdoelen van het filmpje zijn blijven hangen. Vertel vervolgens dat Iris ook een/twee opdracht(en) voor de leerlingen heeft en dat ze die zelf gaan uitvoeren. Laat daarna een van de opdracht filmpjes zien en zet de leerlingen aan het werk. De instructie die Iris in de filmpjes geeft, vind je hieronder:

Opdracht 1: Instructie voor leerlingen bij [Zaadbommen los!](#)

Jullie gaan zelf zaadbommetjes maken voor de wilde bijen. Die kunnen jullie dan later buiten verspreiden, zodat in jullie buurt genoeg bloemen groeien waar bijen graag van eten. Voor het maken van de zaadbommetjes hebben jullie een aantal dingen nodig:

- Een bakje potgrond
- Een bakje kleipoeder
- Een handje biologische bloemenzaadjes
- Een teilt
- Een lege eierdoos
- Een bak water

Meng net als Iris in het filmpje deed de potgrond, klei en zaadjes door elkaar. Kneed het mengsel met steeds een beetje water tot je er stevige balletjes van kan rollen. Bommetjes die klaar zijn, bewaar je in een eierdoos.

Als je alles hebt opgebruikt, mag je in groepjes buiten een goede plek gaan zoeken om de zaadbommetjes op de grond te gooien. Onthoud goed waar die van jou terecht zijn gekomen, dan kun je over een tijd controleren of er bloemen uit zijn gegroeid!

Opdracht 2: Instructie voor leerlingen bij [Rommel voor bijen](#)

Verzamel met de klas van te voren zoveel mogelijk takjes, hout en bladeren. Wissel met klasgenootjes dingen uit waarvan je zelf veel hebt zodat iedereen/ieder groepje van alles wat heeft. Van de juf of meester krijgen jullie een schepje en een zakje zand.

Zoek samen met een klasgenoot buiten een mooi plekje uit, zoals Iris dat ook heeft gedaan. Zorg ervoor dat je een zo kaal en leeg mogelijk plekje uitkiest. Ruim als het nodig is de dingen die er niet horen op. Woel met het schepje de bovenste laagje grond van jouw rommelplek een beetje los. Meng door de losse aarde het zand. Bedek het plekje dan met een dikke laag bladeren en takjes en richt het verder in met de stukken hout die je hebt.

Achtergrondinformatie (inhoud kennisfilmpje)

Het is lente en de natuur komt weer tot leven! Bijen bijvoorbeeld, die zagen we de hele winter niet, maar nu zijn ze terug. In Nederland leven wel 358 verschillende soorten bijen. Veruit de meeste

daarvan zijn wilde bijen. Anders dan de alom bekende honingbij, leven de wilde bijen alleen en maken ze zelf holletjes in de grond, in hout of in holle takjes. Ze zijn van enorm belang voor het bestuiven van gewassen en andere planten, voor de bodemkwaliteit en ook als voedsel voor bijvoorbeeld vogels. Omdat het erg slecht gaat met de bijen in ons land en veel soorten dreigen te verdwijnen uit onze leefomgeving is de campagne [Nederland Zoemt](#) in het leven geroepen.

Wat is wat?

358 soorten bijen, dat is nogal wat. Hoe houden mensen die uit elkaar? En dan heb je nog wespen, hommels en zweefvliegen. Hier zijn een paar tips om te zien wat wat is:

- Tip 1 - Wil je het verschil zien tussen een bij en een wesp? Het klinkt misschien gek, maar let dan goed op z'n bips. Als je van die wollige haartjes ziet zitten, dan is het een bijtje. Een wesp kan het dan niet zijn, want die zijn helemaal kaal! Wist je dat je helemaal niet bang hoeft te zijn dat een bij je steekt? Dat geldt al helemaal voor wilde bijen, want die hebben daar geen goede engel voor.
- Tip 2 - Wil je het verschil zien tussen een zweefvlieg en een bij? Kijk dan goed naar de vleugels. Wacht tot hij even stil zit, dat is wel zo makkelijk. Zweefvliegen hebben net als alle vliegen maar twee vleugels. Bijen winnen, want die hebben vier vleugels.
- Tip 3 - Hommels zijn eigenlijk speciale bijen. Wil je het verschil leren zien tussen hommels en andere bijen? Daar kun je wel een bijenzoekkaart bij gebruiken. Zulke kaarten gebruiken mensen ook bij de Nationale Bijentelling.

Groente en fruit dankzij de bij

Wilde bijen maken dan geen honing, maar ze doen iets anders belangrijks: bloemen bestuiven. Dat heb je ze vast wel eens zien doen. Dan gaan ze van bloem naar bloem om stuifmeel te verzamelen. Stuifmeel is hun eten. Wist je dat bijen een soort broekzakken hebben die ze vullen met stuifmeel? Die zitten langs de poten of op de buik. Heel handig als je in één keer zoveel mogelijk mee wil nemen. Dat spul blijft plakken aan de bijen, net als aan je vingers. Zo brengen ze het per ongeluk van de ene naar de andere bloem. Héél belangrijk, want hierdoor gaan planten groenten en fruit maken! Een lekker appeltje bijvoorbeeld.. was er zonder bijen niet geweest.

Nationale Bijentelling

Super fijne en nuttige beestjes dus, die wilde bijen! Helaas hebben ze het niet makkelijk. Wilde bijen hebben namelijk één ding echt nodig, bloemen! We kunnen de bijen dus helpen met dit speciale bloemen waar de bijen van houden, hun lievelingseten zeg maar. Om te kijken of het goed gaat met de bijen, tellen we met z'n allen welke bijen we zien tijdens de Nationale Bijentelling. Die is elk jaar rond half april. Ga naar deze site van [Nederland Zoemt](#) en download je telformulier. Schrijf alles op wat je in een half uurtje telt en geef het door op de website.

Veel plezzzzier! Doei!